

עסקים ולומדים

זווית יהודית אקטואלית לקהילת אנשי העסקים

פרשת כי תבוא, כ"א אלול התשע"ו

בעיניים פקוחות

בפרשת 'כי תבא' אנו קוראים על מצוות הבאת ביכורים והמצווה הנלוות לה, מצות 'מקרא ביכורים'.

עיקר מקרא ביכורים מתרכז בהודאה לה' על רקע סקירה היסטורית משעבוד מצרים ועד לאותו הרגע. סקירה זו נועדה להאיר את עיני האדם כי אל לו לקבל את המציאות כמובנת מאליה.

אנו מורגלים בחשיבה לפיה אין צורך להכביר מילים במה שכבר מוכר וידוע. התורה מדגישה כי לא רק שהדבר איננו נכון, אלא ישנה חובה לעגן כל חשיבה פילוסופית-דתית במעשה בעולם הזה. האמירה בפה והחזרה על הדברים מידי שנה בשנה, לצד המעשה האקטיבי של הבאת הביכורים, בכוחם לקבוע את ההכרה והתודה בליבו של אדם.

נתון חשוב נוסף נוגע לזמן מקרא ביכורים הנמשך רק מעצרת ועד החג, שאז הוא זמן שמחה. לאחר החג ועד לחנוכה מביא ואיננו קורא (פסחים לו ע"ב ורש"י שם). דגש זה מלמד אותנו שני יסודות חשובים:

לכל מצוה יש שתי צורות קיום. האחת היא עשיית המצווה (הבאה ללא קריאה) והאחרת מלווה גם בהפנמת המשמעות (הבאה עם קריאה). יש משמעות גם אם תוכן המעשה לא נקבע בלב, אך ודאי שיש משמעות נוספת להפנמת ערכה של המצווה.

היסוד השני הוא שהפנמה של ערך יכול להתרחש רק מתוך שמחה. שמחה נובעת משלמות, ושלמות זאת משמעה עוצמה. במעשה הביכורים יש לך ביטוי בקבלת עול מלכות שמיים מבחירה.

רק כאשר אדם נמצא במצב של שמחה ניתן לבא אליו בתביעה, וכך מפורש גם בפרשת התוכחה: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" (מרב כל-בעוד שהיה לך כל טוב-רש"י).

אך מה לגבי מצבים בהם קשה לשמוח? ימים שיש בהם אתגר וקושי שהם רבים מימי חיינו, מה גורלה של עבודת ה' שלנו? תשובה לשאלה זו ניתן למצוא בדבריו של בעל שו"ת "ציץ אליעזר" בסכמו את מלחמת יום הכיפורים:

"בעיצומו של יום קדוש ומיוחד זה באה ונהיתה עת צרה ליעקב, בפתאומיות הגיחו לקראתנו כל אויביו מסביב מצרים סוריא עיראק וסעודיא אהלי אדום וישמעאלים מואב והגרים בבל ועמון ועמלק פלשת עם יושבי צור. התקיפו אותה באויר בים וביבשה בכלי נשק קטלני החדשים ביותר, ובעוד ועצמה וכח שטני בל ישוער. הערימו סוד להכחידנו מגוי שלא יזכר שם ישראל עוד, וגם אשור נלוה עמם רוסיא וגירוריה הגם שהוא רחוק מארץ ישראל (מלבי"ם תהלים פ"ג). ... (עיין סוטה ד' ל"ג ע"א וברש"י), אבל בעוה"ר לא זכינו לכך ונפל מאתנו עם רב, קרוב לארבעת אלפים הרוגים כמספר הזה פצועים, בליווי התעללויות זדוניות ובלתי אנושיות שקשה לתארם במלים, ומהם ללעג וקלס בשביה דכולא ביה, ואבל כבד ירד על בתי ישראל בארץ ישראל, והתהלכו כצללים תמהים ומבווישים על מה שקרה ביום קדוש זה המיועד ליום סליחה וכפרה לנו לכפר על כל עונותינו, **אולם נזכיר גם חסדי ד' שלא כלו**, וברוב רחמינו וחסדיו הקשיב לקול שוועת עמו די בכל אתר ואתר אשר נתנו לבם להתעורר מתרדמת הזמן ולישא עיניהם למעלה אל יוצר כל, ולהתאסף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לשפוך שיח ותחנון במקהלות אנשים נשים וטף ולקרוא אל ד' בחזקה, ונתגלה עד מהרה כאדון לעמו ומלך גבור לריב ריבם, והפך את ההשקפה לרעה להשקפה - לטובה, ועד שהגענו ליומא דהושענא רבה ... ומצבנו נשתנה לטובה מן הקצה אל הקצה, הוציא ממסגר נפשנו והדף אויבנו מפנינו, וקיום בנו מקרא שכתוב יתן ד' את אויבך הקמים עליך נגפים לפניך בדרך אחד יצאו אליך ובשבעה דרכים ינוסו לפניך (דברים כ"ח - ו'), הוכו מכה גדולה ועצומה וכבשנו שטחים נוספים וע"י ההתפשטות שהגיעה עד ארץ גושן מחד גיסא ועד קרוב לדמשק מאידך גיסא, גם לו סופם כעת יהא בבחינה של פעולות דמיוניות בלבד, נפתחו אבל עי"ז אופקים ונסללו דרכים להיות כמציצים מן החרכים לקירבת יום התגשמות מאמרם ז"ל: עתידה ירושלים להיות מגעת עד דמשק" (שו"ת ציץ אליעזר חלק יב סימן א')

ה"ציץ אליעזר" מלמדנו הסתכלות של מנהיגות. מנהיג אמיתי יודע לקחת מציאות קשה ומורכבת ולהפוך אותה לחיובית. מנהיג אמיתי יודע למצוא את חסדי ה', גם במציאות שהציבור מדבר עליה בצורה שלילית. מנהיג נבחן בכח האמונה שלו, ובכח שלו להרים את העם למציאות טובה.

מנהיג יודע להפוך קללה לברכה.

הרב חנוך חיימוביץ, ישיבת בני"י ראשון לציון; מרבני 'צהר'

בארגון רבני צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקדם זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון רבני צהר מבוסס על עקרונות של ישרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית.

ארגון צהר מזמין אותך להיות שותף באיחוד החברה הישראלית ובעיצוב דמותה היהודית של מדינת ישראל

לתרומות ולתמיכה בפעילויות של צהר: 1800-071-414 | www.tzohar.org.il

חפשו אותנו ב-f

